

Innspill til Utvalget for etter- og videreutdanning for barnehage og skole

Vi viser til informasjon om arbeidet som utvalget for etter- og videreutdanning for barnehage og skole er i gang med. Vi mener det er interessant at utvalget skal vurdere ulike modeller for etter- og videreutdanning. Fra vårt perspektiv, som en fagskole innen helse- og oppvekstfag, retter vi spesielt oppmerksomheten mot alle ansatte i barnehage og grunnskole.

Høyere yrkesfaglig utdanning – en plass i det norske utdanningssystemet

Fagskolesektoren har erfart en kraftig vekst de siste årene. Solberg-regjeringen iverksatte strategi for høyere yrkesfaglig utdanning, det ble igangsatt en kampanje for å synliggjøre fagskolene, samt satsningen på desentraliserte og fleksible utdanningstilbud vitner om behov og muligheter innen denne sektoren. Fagskolene går for å være arbeidslivets skole. Tilbudene er utviklet i samarbeid med yrkesfeltet, i tråd med eksisterende kompetansebehov. Særegenheten i utdanningene er at de er yrkesnære og praksisbaserte, de bygger på relevante fagbrev i sektoren og studenten opparbeider seg formell kompetanse med studiepoeng og mulighet for oppnådd fagskolegrad. Dette har resultert i at høyere yrkesfaglig utdanning har fått en tydeligere plass i utdanningssystemet. Men er den tydelig nok?

Stortingsmeldinga *Fagfolk for fremtiden*, også kjent som fagskolemeldinga, ble vedtatt av Stortinget i 2017 (Meld. St. 9 (2016–2017)). Den inneholdt en rekke positive og viktige tiltak for å øke kvaliteten på og statusen til fagskoleutdanningene, som for eksempel innføringen av begrepet “høyere yrkesfaglig utdanning”, “studiepoeng” og samt innplassering på nivå 5 i det Nasjonale kvalifikasjonsrammeverket (NKR). Fagskolene, skal sammen med det øvrige utdanningssystemet være en forutsetning for produktivitetsutvikling i økonomien ved at den gir arbeidslivet kandidater med gode kunnskaper, ferdigheter og etterspurt kompetanse.

Tilstandsrapport for høyere yrkesfaglig utdanning (nr. 9: 2021) som er utarbeidet av Diku på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet, er et viktig styringsdokument for styresmaktene, forvaltningsorganene, og sektoren. Data fra rapporten forteller oss at det høsten 2020 var 23 279 studenter i høyere yrkesfaglig utdanning, noe som er en økning på 4 980 studenter fra året før (s. 31). Tallet på studenter har økt markant de siste årene og økningen gjenspeiler seg i alle fagområdene. Prosentdelen studenter i oppvekstfaga har økt fra om lag to til seks prosent av det totale studentantallet fra 2016 til 2020 (s. 35). I helse- og velferdsfagene er så å si alle studentene deltidsstudenter, fordi de allerede er i arbeid og alderskategorien 41-50 år er størst. Dette kan tilskrives opptaksgrunnlaget for disse studentene som i hovedsak er fagbrev innen helse, barne- og ungdomsarbeider eller realkompetanse.

Diku jobber aktivt for å styrke kunnskapsgrunnlaget og videreutvikle sektoren i samarbeid med fagskolene, fylkeskommunene, Nasjonalt fagskoleråd, og de andre nasjonale organene NOKUT, Unit og Kompetanse Norge. Sammen jobber disse aktørene for at sektoren oppfyller de fire måla som Stortinget har satt: god kvalitet på utdanningene, yrkesrettet, god tilgang på utdanning og en solid og effektiv sektor. Et premiss for å oppnå dette, er et aktivt og involverende samarbeid mellom fagskolene og arbeidslivet, men også internt i utdanningssystemet (DIKU).

Manglende kjennskap til mulighetene

Til tross for sterk satsning og tiltak som skal bidra til vekst innen fagskolesektoren, oppdager vi at det er manglende kjennskap i oppvekstsektoren vedrørende utdanningsmulighetene. Studieplassene innen oppvekst er finansiert av Kunnskapsdepartementet, og tilbys kostnadsfritt til studentene. Dette er en modell som bidrar til at målgruppa kan gjennomføre en utdanning ved siden av at de er i arbeid. Å studere på deltid og eksempelvis på nett gir flere mennesker mulighet til å oppnå beskrevet målsetning om livslang læring.

Vi observerer at det refereres til universitet, høyskoler og andre fagmiljøer som leverandører av kompetansehevende tiltak. Det savnes i denne sammenheng en synliggjøring av fagskolene og deres mulighet for å bidra med videreutdanninger til fagarbeiderne i barnehage og grunnskole. Manglende synlighet bidrar til manglende kjennskap, både hos den konkrete målgruppa og deres arbeidsgivere/ledere. Det finnes allerede relevante og gode utdanningstilbud på fagskolenivå, og det er god kapasitet for å ta imot studenter til disse programmene.

Individuelle og kollektive kompetansetiltak som supplerer hverandre for å fremme en helhetlig tilnærming til kompetanseutvikling lokalt.

I utvalgets mandat står det at utvalget skal se på i hvilken grad individuelle og kollektive kompetansetiltak kan kombineres og supplere hverandre for å fremme en helhetlig tilnærming til kompetanseutvikling lokalt. Vi mener fagskolene kan bidra sterkt i forhold til dette. Våre utdanninger er allerede finansiert og det betyr at fagarbeidere i barnehage og SFO gratis vil kunne tilegne seg en etterspurt kompetanse som gir et individuelt kompetanseløft som vil styrke kommunale/fylkeskommunale satsninger ytterligere. Et eksempel på dette kan være at man i områder hvor man for eksempel satser på økt kompetanse innenfor språk og flerkulturell kompetanse for alle medarbeidere, vil kunne ha fagarbeidere som kan ta en fagskoleutdanning innenfor Språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse. Dette vil styrke det lokale arbeidet ytterligere. Dette kan også bidra til å lukke noe av det kompetansegapet som en kan se oppstår mellom de ulike yrkesgruppene i en sektor.

Vi ønsker å fremme det allerede eksisterende utdanningstilbudet som finnes innen oppvekstfag på høyere yrkesfaglig nivå. Dette er relevante og aktuelle etter- og videreutdanninger for barne- og ungdomsarbeidere. De er alle utviklet i tett samarbeid med yrkesfeltet og de dekker etterspurt kompetanse. Vårt mål er å bidra til at disse utdanningene synliggjøres som et naturlig valg for flere ansatte i barnehage- og skolesektoren og som en viktig del av utdanningssystemet.

Vi håper vårt innspill til utvalget kan bidra til at høyere yrkesfaglige utdanninger (fagskolemodellen) vurderes som nyttige, viktige og relevante tiltak knyttet til ny kompetansestrategi.

Med vennlig hilsen
Kaia Brækken
Rektor, Medlearn AS